

(Time: 2 Hours)

(Marks: 60)

N.B:

1. All questions are compulsory. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2. Figures to the right indicate full marks. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
3. Give case-law/ reasons wherever necessary. आवश्यक असेल तेथे केस /कायदा-कारणे द्या

Q. 1 Answer the following in not more than 2 sentences (Any 6) खालील प्रश्नांची दोनच वाक्यात उत्तर द्या (कोणतेही सहा) (12)

1. What is express recognition ? / व्यक्त मान्यता म्हणजे काय?
2. What is National Waters? / राष्ट्रीय जल म्हणजे काय?
3. Write any two functions of the Economic and Social Council. / आर्थिक आणि सामाजिक परिषदेची कोणतीही दोन कार्ये लिहा.
4. Elaborate any four reasons for the child abuse in India. / भारतात बाल शोषणाची कोणतीही चार कारणे स्पष्ट करा.
5. What do you mean by the 'Customary rules of International Law'? / 'आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे प्रचलित नियम' म्हणजे काय?
6. What is Pacta Sunt Servanda ? / पक्ता सुंत सर्वदा म्हणजे काय?
7. Elaborate any two significance of sustainable development in today's time. / आजच्या काळात शाश्वत विकासाचे कोणतेही दोन महत्त्व स्पष्ट करा.
8. Write any two objectives of Universal Declaration of Human Rights, 1948 युनिव्हर्सल देकलरेशन ऑफ ह्युमन राईट्स, 1948 चे कोणतेही २ उद्देश लिहा.
9. Define Right to development/ विकासाच्या अधिकाराची व्याख्या करा.
10. What is UNESCO? / युनेस्को म्हणजे काय?

Q. 2 Write short notes (any 2) टीपा लिहा (कोणतेही दोन)

(12)

1. National Commission for Minorities. / राष्ट्रीय अल्पसंख्याक आयोग
2. Rights of aliens. / एलियन्स चे अधिकार
3. American convention of human rights. / मानवी हक्कांचे अमेरिकन अधिवेशन.
4. International Labour Organization. / आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना.

Q. 3 Situational Problems. (any 2) कोणतेही दोन सोडवा

(12)

1. As result of disputes between East Pakistan and West Pakistan a new state emerged by the name Bangladesh. India was the first state to recognise Bangladesh. पूर्व पाकिस्तान आणि पश्चिम पाकिस्तानमधील वादांच्या परिणामी बांगलादेश नावाने एक नवीन राज्य उदयास आले. बांगलादेशला मान्यता देणारे भारत हे पहिले राज्य होते.

- a. If Bangladesh is not recognized by any country of the world, what will be the consequences for the same? Explain./ बांगलादेशला जगातील कोणत्याही देशाने मान्यता दिली नाही, तर त्याचे काय परिणाम होतील? स्पष्ट करणे.
- b. Define recognition. / मान्यता परिभाषित करा.

2. Mr. 'A' was an accused person who is too poor to afford a lawyer and who would, therefore, have to go through the trial without legal assistance./ श्री 'अ' एक आरोपी व्यक्ती होता ज्याला वकिलाचा खर्च देखील परवडत नसल्याने, त्यामुळे त्याला कायदेशीर मदतीशिवाय खटला चालवावा लागेल.

- a. Which constitutional right of Mr. 'A' has been violated? / श्री 'अ' च्या कोणत्या घटनात्मक अधिकाराचे उल्लंघन झाले आहे?
- b. Write relevant case and explain the decision of the court. / संबंधित केस लिहा आणि न्यायालयाचा निर्णय स्पष्ट करा.

3. Mr. X was illegally detained in prison for over two years after his acquittal due to negligence of the jail authorities./ तुरुंग अधिकार्यांच्या निष्काळजीपणामुळे निर्दोष सुटल्यानंतर मिस्टर एक्सला दोन वर्षांहून अधिक काळ तुरुंगात बेकायदेशीरपणे ताब्यात घेण्यात आले.

- a. Which human rights of Mr. X were violated in the above situational problem? Explain in the light of Indian Constitution and one International Convention on Human Rights. / वरील परिस्थितीजन्य समस्येमध्ये श्री. एक्सच्या कोणत्या मानवी हक्कांचे उल्लंघन झाले? भारतीय राज्यघटना आणि मानवी हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय अधिवेशनाच्या प्रकाशात स्पष्ट करा.
- b. Explain the role of National Human Rights Commission in India with respect to the above problem. / वरील समस्येच्या संदर्भात भारतातील राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाची भूमिका स्पष्ट करा.

4. A mail steamer collided on high seas with another ship. There were allegations that the collision was caused due to negligence of the officer who was commanding the steamer. As a result of the collision the ship sank and some persons on board died. / एका मेल स्टीमरची दुसऱ्या जहाजाशी

खोल समुद्रात टक्कर झाली. स्टीमरची कमान सांभाळणाऱ्या अधिकाऱ्याच्या निष्काळजीपणामुळे ही टक्कर झाल्याचा आरोप करण्यात आला. टक्कर झाल्यामुळे जहाज बुडाले आणि जहाजावरील काही लोकांचा मृत्यू झाला.

- a. Recognise the famous case relating to the similar circumstances as the above problem and write the name of Court who delivered the judgement./ वरील समस्यांप्रमाणे तत्सम परिस्थितीशी संबंधित प्रसिद्ध खटला ओळखा आणि ज्या कोर्टाने निकाल दिला त्याचे नाव लिहा.
- b. Elaborate the judgment in the above case./ वरील प्रकरणातील निकाल सविस्तरपणे सांगा

Q. 4 Answer the following (any 2) कोणत्याही 2 प्रश्नांची उत्तरे द्या (24)

1. Explain in detail the peaceful settlements of disputes under International Law. / आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत विवादांचे शांततापूर्ण तोडगे तपशीलवार स्पष्ट करा.
2. Elaborate various human rights of women in India in the light of CEDAW / सीडॉ (सी ई डी ए डब्लू) च्या प्रकाशात भारतातील महिलांचे विविध मानवी हक्क विस्तृत करा.
3. What is treaty? What are various stages of treaty making? Explain the term 'reservation' in treaties / करार म्हणजे काय? करार बनवण्याचे विविध टप्पे कोणते आहेत? करारांमधील 'आरक्षण' हा शब्द स्पष्ट करा.
4. Highlight the Salient features of the International Covenant on Economic, Social, and Cultural Rights. / आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक अधिकारांवरील आंतरराष्ट्रीय कराराची ठळक वैशिष्ट्ये अधोरेखित करा.